

Х СХОДОЗНАВЧІ ЧИТАННЯ А. КРИМСЬКОГО

МІЖНАРОДНА наукова конференція “X Сходознавчі читання А. Кримського” відбулася 5–6 жовтня 2006 р. в Києві. Вона була присвячена 135-річчю від дня народження всесвітньо відомого сходознавця А.Ю. Кримського. В роботі конференції брали участь близько 120 дослідників, насамперед із різних міст України: Києва, Асканії-Нови, Запоріжжя, Луганська, Луцька, Львова, Миколаєва, Одеси, Харкова, Сімферополя. Як і у попередніх читаннях, більшість українських учасників представляли Київ. Це зайвий раз засвідчує значення столиці як одного з провідних осередків сходознавства нашої країни, який неспинно розвивається. Також заявили доповіді науковці із 7 інших країн: Азербайджану, Ірану, Казахстану, Молдови, Німеччини, Росії, Туреччини. На конференції традиційно були репрезентовані різні спеціалізації (археологія, джерелознавство, економіка, етнологія, історіографія, історія, літературознавство, мистецтвознавство, мовознавство, політологія, релігієзнавство, філософія), а також різні наукові, культурні й вищі навчальні заклади. До складу учасників конференції ввійшли як ряд відомих сходознавців, так і багато молодих вчених та аспірантів. На жаль, через фінансові перешкоди не всі науковці, які заявили свої доповіді, змогли приїхати до Києва.

Після пленарного засідання у рамках конференції відбувся “круглий стіл” – “Омелян Пріцак: життя присвячене науці”. Поважні науковці (Ю. Кочубей, В. Рибалкін, В. Науко, І. Черніков, З. Борисюк та ін.) зворушливо згадували про науковий і життєвий шлях видатного дослідника, який пішов від нас цього року. Далі робота конференції проходила по таких секціях: “Арабістика”, “Стародавній Схід”, “Іудаїка”, “Індологія”, “Тюркологія”, “Історіографія та джерелознавство”, “Іраністика”, “Японістика”, “Кочівники Євразії”, “Синологія та корейстика”, “Сучасний Схід”. Отже, як бачимо, було представлено більшість основних сходознавчих напрямів. За кількістю зазначених доповідачів передували секції “Тюркологія” та “Арабістика”.

“Сходознавчі читання” передбачають розгляд широкого спектра наукових про-

блем, пов’язаних зі Сходом, тому нинішній конференції, як і попереднім читанням, була властива тематична різноманітність. У ході засідань спостерігалось переважання доповідей, присвячених вузьким конкретним сюжетам. Особливий інтерес викликало повідомлення відомого мовознавця К. Тищенко, присвячене українській частині іранської топонімії Європи. Безумовно цікаві матеріали представили, зокрема, турецькі колеги: Ердоган Алтинкайнар (“Родина, традиції та соціальний устрій урумів Приазов’я”), а також Мете Каракаш та Альпер Акчам, доповіді яких були присвячені Роксолані, дружині Сулеймана Пишного. Проводилося порівняння між поглядами на цю непересічну постать турецьких вчених і письменників та їхніх українських колег. Обидва дослідники звертаються до відомого літературного твору Павла Загребельного. Ряд науковців висвітлювали діяльність та спадщину А. Кримського (Л. Матвеева, Е. Циганкова, О. Василюк, Н. Данилюк, Т. Маленька, М. Ніколаєва, Т. Босак).

До секції “Стародавній Схід” увійшли доповіді А. Зелінського, М. Тарасенка, В. Храновського, до секції “Іудаїка” – В. Бушакова, В. Приймаченка, Я. Герштейна, Д. Прохорова. Арабістичні студії висвітлювали О. Хамрай, Д. Радівілов, Т. Калініна, В. Крюков, Ю. Петрова, О. Сирінська, І. Субота, І. Рижук, М. Рубіновська, З. Саїдов, Д. Шестопалець. У рамках тюркологічної секції представили повідомлення І. Дрига, С. Біляєва, Ферхад Туранли, Д. Абібуллаєва, І. Карашевич, Ф. Хайбуллаєва, О. Машевський, М. Лобанова-Тортика, М. Шлапак, Ф. Арнаут, І. Прушковська, Т. Усеїнов, Себахатгін Агмед Шімшір, Л. Оказ та ін.

Ряд доповідей торкався історії вітчизняного сходознавства (Ю. Кочубей, В. Рибалкіна, Е. Циганкової, З. Борисюк, О. Білецької). У рамках роботи секції “Історіографія та джерелознавство” відбулося обговорення концептуальних положень біобібліографічного словника діячів сходознавства в Україні. До секції “Історіографія та джерелознавство” увійшли також доповіді таких дослідників, як О. Огнева, І. Арендаренко, Вагіф Султанли, М. Темірбеков, Л. Горенко, Р. Валєєв, А. Глушко, О. Фоміна, І. Черних та ін.

Секцію “Іраністика” висвітлювали Я. Дашкевич, Д. Васильєва, О. Сикало, С. Крамаренко, Умід Ніхайіш, Д. Ласкавий, М. Рябчук, М. Стельмах, О. Мазєпова та ін. Історія та культура кочового суспільства відбилися у доповідях О. Бубенка, О. Мавріної, Ю. Болтріка, О. Фіалко, Л. Вакулєнко, А. Скиби, А. Бороздіної, І. Отрощенко, Н. Зинєвич, А. Тортики.

Японістичні студії представляли С. Капранов, Т. Бондарчук, К. Комісаров, В. Пирогов, І. Рябовалєнко, О. Дебейко, А. Букрієнко, М. Коливай, І. Кудінов. Корейстичні студії були висвітлені такими дослідниками, як І. Бондарєнко, Ю. Бойко, А. Рижков, Ю. Скрипник, О. Кінджибала, А. Ковш. Китаїстика та в’єтнамїстика знайшли відображення у доповідях В. Кіктєнка, В. Величка, І. Агапітової, В. Мусійчук. Індологічну тематику представляли О. Борділовська, О. Мотрієнко, Ю. Ботвінкін, А. Кулик, О. Чувпило.

Ряд дослідників приділили увагу питанням політики та економіки східних країн на сучасному етапі (Б. Яценко, І. Семиволос, М. Таран, К. Варламова, Л. Давидович, В. Бабакішвілі, С. Ковальський, Л. Павлішина, В. Скороход, В. Таран, А. Галушка-Адаїкін, О. Абрамєнко). Гендерним студіям присвятили свої дослідження Г. Рог та С. Соколовська.

Цього разу плідно працювала секція “Кочівники Євразії”. Засідання викликало велике зацікавлення аудиторії: доповіді супроводжувалися численними запитаннями та жвавою дискусією. Треба зазначити, що така тенденція в роботі цієї секції зберігається впродовж останніх років. Ймовірно, це свід-

чить на користь закріплення за секціями чітко визначеної вузької проблематики.

Порівняно з попередніми читаннями приємно вражає залучення до участі в роботі конференції нових міст і закладів, не лише України, а й з-за кордону. Порівняно з останніми роками зростає кількість країн, представники яких беруть участь у роботі конференції. Збільшується і загальна кількість учасників. Отже, можна сподіватися на подальше зростання інтересу наукової спільноти до “Сходознавчих читань”, щорічне проведення яких є традицією Інституту сходознавства. Інститутом видана збірка тез конференції, де представлена переважна більшість її учасників.

Не можна не згадати про той факт, що ці читання є ювілейними. Перші відбулися 10 років тому – у 1997 році – і були присвячені, відповідно, 125-річчю від дня народження А. Кримського. З тих перших читань кількість українських учасників зросла більш ніж у чотири рази. За останні десять років в українському сходознавстві, зокрема, з’явилися фахівці, які займаються корейстикою, вивчають Тайвань, В’єтнам та Індонезію. Збільшуються лави арабістів, іраністів, тюркологів, японістів. Невпинно зростає кількість східних мов, що викладаються у вищих навчальних закладах України, з’являються відповідні країнознавчі курси. За рахунок праць українських науковців розвивається вітчизняна наукова бібліографія зі сходознавства. Зазначені тенденції сприяють кількісному та тематичному розростанню читань, які є провідною науковою конференцією у галузі сходознавства на теренах України.

І.В. ОТРОЩЕНКО